

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
 FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
 Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
 Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

Az iparosok

régóta küzdenek már azért, hogy az ipartörvényt vegyék revízió alá. Am eddig nem volt eredménye jogos kérelmüknek, noha minden fórumot megmozgattak ennek érdekében.

Most megint előállottak az iparosok, hogy feltárják bajaikat az új kereskedelmi miniszter előtt, hangsúlyozván, hogy a bajok orvoslásáért sietniük kell, ha azt akarjuk, hogy azok még súlyosabbá s így nehezebben gyógyíthatókká ne váljanak.

A sok baj és visszaállapot, vagy elhibázott alkotások szülte panaszok sorában tagadhatatlanul elsők közé tartoznak azok, melyeket az iparostulcétek országos szövetségének küldöttsége sorolta fel a miniszter előtt.

A magyar kézműves iparosság négy évtizedes panaszainak adott hangot Gelléri Mór, a küldöttség szóoka. Alaposan ismeri a bajokat, mint az országos iparregyesület igazgatója, életének java részét a magyar ipar érdekében folytatott munkásságban töltötte. A leghívebben mutatót rá, hogy a magyar iparosság legnagyobb kívánsága, leghőbb vágya az ipartörvény reformja. Minden legközelebből élvezhető baj abból származik, hogy a ma érvényben levő ipartörvény intézkedései avultak s hiányzik belőle a haladás és fejlődés szülte új intézmények, szervezetek szabályozása olyaténképen, hogy azok ne kárára, hanem ellenkezőleg az ipar, különösen pedig a kézműves iparosság javára működjenek.

Az ipartörvény reformjának kell megoldania a már oly sokszor és évek óta hangoztatott ipari képviselet kérdését s ezzel kapcsolatban a kontárság lehető eltörlését. — Hány derék iparos ajakáról hangzik a panasz, hogy hiába tanult évek során, hiába gyűjtögette az ismereteket, hogy azokkal iparága fejlődését munkálhassa: a kontár csak előbukkan s mint versenytárs, talán több élelmességével, mint az övé, elszedi tőle a kenyert, a munkát. Az országos vásárok ügye, a fegyenc ipar, a vándor ipar rendezése s a többi kisebb jelentőségűeknek látszó bajok mind az ipartörvény reformjától várják az orvoslásukat, hogy velük együtt megszűnjék az a sok panasz, melyet kézműves iparosságunk annyira hangoztat.

A kisiparosság teljes mértékben megérdemli a figyelmet, a méltányló támogatást, már azért is, mert a legutóbbi időben kisiparosaink nagy súlyt helyeznek önművelésükre, ők maguk sürgetik a mestertanfolyamok rendezését, az ipari szakoktatás kiterjesztését és annak ingyenessé tételét. Így vélik elérhető az, hogy a kisipar versenyképessé váljon s élvezeti kézműves iparosságunkat a boldogulás, a megélhetés útjaira.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Telefon értesítés. —

Budapest, nov. 22.

A képviselőház mára tüzte ki a második alelnök megválasztását. A munkapárt tegnapi jelölti ülésén egyhangulag Jankovich Béla ipoly-sági képviselőt jelölte erre a kiténtető közjogi méltóságra. Jankovich jelölésére az ellenzék is megnyugodott, mert tudomása szerint Jankovich Béla nagy képzettségénél fogva mentesíteni tudja magát attól a káros befolyástól, melyet rá a Tisza-frakció néhány tagja máris gyakorolni akart.

A Ház ma a véderőreformot tárgyalta s az ülésnek különösebb érdekességét Bolgár Ferenének, a koalíció honvédelmi államtitkárnak felszólalása kölcsönözt.

Az ülés végén interpellációk voltak, melyek közül Polónyi Géának Burg Ferdinánd házassága tárgyában beterjesztett interpellációja a legérdekesebb.

A mai ülést Návay Lajos elnök fél tizenegy órakor nyitotta meg.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítették.

Az elnök bemutatta a miniszterelnök átíratát a Hágában 1907-ben kötött, a házasság érvényességéről s elváltásról szóló nemzetközi egyezmény beicikelyezéséről, mutatta továbbá Szolnokmegye és Panesova város feliratát a választói jog tárgyában, Nagybeeskerek feliratát a köz-ségi törvény módosításáról. Kiadatnak a kérvényi bizottságnak.

Az interpellációs könyvbe a régi interpellációkon kívül Polónyi Géa jegyzett be újabb interpellációt Burg Ferdinánd házassága tárgyában.

A Ház egy órakor tér át az interpellációkra.

A napirend szerint következett a Kabós Ferenc lemondása folytán megüresedett alelnöki állás betöltése.

Az elnök elrendelte a szavazást, melynek eredményeképpen 143 szavazat esett Jankovich Bélára, a többi szavazat megoszlott. A választás eredményét tudatták a királylyal.

Jankovich Béla hálás köszönetet mondott a bizalomért s kijelentette, hogy mindig ragaszkodni fog a ház-szabályokhoz s azokat abban az irányelvek szerint fogja kezelni, a mint azt a Ház elnöke székfoglalójában kifejtette. (Hölyeslés.)

Az elnök ezután az ülést öt percre felfüggesztette.

Szünet után Polónyi Géa a főhercegi rangjától megfosztott Burg Ferdinánd ügyében a következő interpellációt terjesztette a miniszterelnök elé.

1. Való-e, hogy Ferdinánd Károly Lajos főherceg ő fensége a külföldön házasságot kötött?

2. Ha igen, hajlandó-e miniszterelnök a képviselőházat ezen házasságkötésnek hiteles anyakönyvi adatairól, nevezetesen arról, hogy hol, mikor, kivel és milyen vallás-

felkezehez tartozóval kötöttet ez a házasság, tájékoztatni?

3. Való-e, hogy a nevezett főherceg, a kinnek nagykorúsága és cselekvőképessége kétségen kívül áll és törvényeink értelmében házasságkötéséhez senkinek gyámoló beicelyezésére szüksége nem volt, azon okból, mert házasságát ő felsége engedelmével kötötte meg, főhercegi címéről és rangjáról lemondani kény-szerült?

4. Ha ez való, ugy tisztelettel kérem a miniszterelnök urat, tulajdonít-e a vezetése alatt álló kormány ezen lemondásnak bármely irányban olyan joghatályt, mely a nevezett főherceg urnak akár személyére, akár a házasságból leszármazható gyermekeire való tekintettel a nemzet és királya között létrejött és az 1723. évi I. II. és III. törvényeikbe beicikelyezett szerződésben megállapított trónöröklésnek rendjén változtatna, a főherceget vagy törvényes gyermekeit az örökös főrendiházi tagságtól megfosztaná, továbbá a főhercegeket, illetőleg törvényes leszármazóit az udvarnagi bíróság hatásköre és illetősége alól kivonná?

5. Ha igen, megegyeztethetőnek tartja a miniszterelnök ur alkotmányunkkal, hogy ezen lemondásnak a 3 pontban foglalt következményei vagy azoknak bármelyik joghatása a nemzet törvényhozásának tudomása, hozzájárulása s a lemondásnak beicikelyezése nélkül álljon be?

6. Van-e tudomása a miniszterelnök urnak arról, hogy a nevezett főherceg örökös főrendiházi tagságának törlése iránt intézkedések szándékoltnak tétetni, s ha igen, hajlandó-e a képviselőházat ennek módozatairól tájékoztatni?

Atemesvárigyilkosság

Balázs István az esküdtszék előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 22.

A törvényszék málotifalu, zöldre festett, alacsony, egyemeletes épülete most a legforgalmasabb hely Temesváron. Mára várják az ítéletet Balázs István förtelmes bűntényében. Az esküdtszék szűk terme, amely szerencsésen dacolt néhány évszázad viszontagságával, majd beroskad a rengeteg tömeg sulya alatt, amelyet sem a pokoli hőség, sem a kegyetlenül megáporodott levegő nem tud megrikítani. Akik nem tudnak bejutni, azok a folyosón szoronganak és aki onnan is kizsoruult, az csak az utcáról kémleli a homályos ablakokat. Hátha sikerül látni akár csak egy pillanatra is a rablógyilkost.

Vannak pillanatok, amikor Balázsnek elképzelhetetlen idegmunkát kell kifejtenie a nyugodtnak látszó tagadással, de ezt az embert sohasem hagyja cserben a lelki ereje: a szempillája sem rebben, hangjának a színe sem változik, amikor magyarázgatja:

— Abból, hogy a gyilkosság után bezárt zálogház kulcsát a he-

gedűtok mellett találták meg, nem következik, hogy a kulcsot is én rejtettem oda. (Tudniillik a Magyar király-szálló egy félreeső helyére.) Ott mindenki megfordulhat, természetesen az is járhatott ott, aki a gyilkosságot elkövette. Vannak ilyen szerencsétlen véletlenek!

Csak azon dolgozik, hogy a kételkedés gondolatát megszüntesse bírái agyában: az élet nagy ösztöne ezért sarkalja s ezért nem hagyja cserben ezt a bestiát. A hóhértól akar menekülni, ha kell, az örökös rabságba. Csak a haláltól irtózik, az életét félti, amelyet könyörtelenül elvett az öreg Löwingertől.

Itt pedig mindenki halált akar. Rajta akarják megbosszulni azt a négy, vagy öt rablógyilkosságot, amelyek az utóbbi időben megzavarták a gazdag Temesvár békés nyugalmit. A gyilkos mindannyiszor elmenekült, csak most került szerencsésen hurokra. Sőt most egy elfeledett, régi bűn tettesét is benne sejtik. Talán nem is alaptalanul. Ezt az esetet így mondta el egyik lap munkatársának dr. Mikes Gábor temesvári rendőrkapitány:

— Körülbelül négy évvel ezelőtt reggel fénykor a vágóhíd közelében meggyilkolták Schmidet vámos feleségét és két gyermekét, a házat azután kirabolták. Schmidet nem volt otthon. Az esetet megelőző napon szökött meg a katonai börtönből Balázs István s vele együtt eltűnt a laktanyából egy Gasser-féle tiszti szolgálati revolver. A meggyilkoltak holttestében és annak a szobának a falában pedig több olyan revolvergolyót találtak, amelyeket Gasser-revolverből lőttek ki. Csak most lehetett összefüggésbe hozni a gyilkosságot Balázs Istvánnal s lehetséges, hogy ennek a tárgyalásnak a befejezése után megindítjuk a gyanu-alapján Balázs ellen a nyomozást.

Az okoskodás egészen helyesnek látszik, bár maga a rendőrkapitány sem hiszi, hogy a mostani ügy befejezése után lenne értelme kereskedni Balázs Istvánon.

A mai tárgyalás.

Az első tanu ma Mikes Gábor rendőrkapitány volt, aki előadta, hogy Balázs, mikor Kishegyesről a temesvári rendőrség fogházába szállították, neki terjedelmes beismerő vallomást tett. Nem is kellett kérdéseket feladni neki, magától beszélt el a gyilkosság lefolyását, csupán az ellen a feltevés ellen tiltakozott, hogy revolverlövessel ölte meg áldozatát.

A vádiolt az elnök kérdésére szemtelen vállvonogatással azt állította, hogy a rendőrkapitány nem mond igazat.

Rosner Jánosné, Felberék szomszédja jelentéktelen vallomást tett, ezzel szemben Klefác János volt tisztiszolga és Rosenberg Vilmos tizenegy éves gimnázista körülményesen elmondta, hogy a gyil-

kosság napján Löwingerrel együtt látták Balázst. A gimnazista vallomása után a védő egy levelet mutatott be, melyet a nagybecskerek-nagykikindai mozgópostán adtak fel s amelyben egy Vidéki János nevű ember közli, hogy ő gyilkos és e miatt most a halálba megy. A bíróság az otromba misztifikáció fölött napirendre tért, majd az ügyész elejtette a vádat az orgazdasággal vádolt Felberék ellen, a kiket a bíróság rögtön szabadlábra helyezett.

Ezután a szakértők adták elő szakvéleményüket.

Ekkor az elnök szünetet adott, majd a szünet után megkezdtek az iratok felolvasását, mely körülbelül egy óráig tartott. A délutáni tárgyalást a kérdések megszövegezése fogja igénybe venni, holnap reggel 9 órakor kezdődnek meg a perbeszédék, ítélet valószínűleg csak holnap délután lesz.

Vád Achim András ellen.

Egy fantasztikus vallomás.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, nov. 22.

Csak nem akar véget érni az az áldatlan ügy, amely Achim nevével kapcsolatos. Most Székesfehérvárról értesítenek egy fantasztikus dologról, amely nagyon valószínűtlenül hangzik. Leadjuk a vett értesítést, amint velünk közlik:

Tegnap, folyó hó 22-én *Tauser* Mór székesfehérvári, volt déli vasúti munkás felkereste Horváth Géza esendőjárás-örmezt, a esendőtanosztály oktatóját.

— Örmester ur, — kezdte beszédét *Tauser* — egy nagy dologban akarom tanácsát kérni. Eddig nem mertem szólni, mert féltem, hogy én is bajba kerülök. De a lelkiismeretem nem hagy nyugodni, elmondok mindent, bármi történjék is velem.

Tauser aztán elmondotta, hogy a déli vasúti műhelyből, ahol mint lakatos működött, ez előtt hét évvel rokkantság miatt elbocsátották. Mint munkára képtelen ember, könyöradományokból tengette hétagu családjával életét. Különös előszeretettel írogatott könyörgő leveleket országgyűlési képviselőknél, mert úgy tapasztalta, hogy ezek rendszerint küldtek neki egy pár koronát. A múlt év decemberében *Achim* Andrásához fordult levélileg segítségért. A kérés levélhez csatolta a déli vasúttól való elbocsátó levélét és egy szegénységi bizonyítványt. Már egy hétnél hosszabb idő is elmúlt, de *Tauser* még mindig nem kapott választ. Már attól tartott, hogy levele eltévedt és ezzel együtt bizonyítványai is elvesztek s éppen ezért újból levelet akart írni *Achim*nak.

Egy délután, — ez december elején volt — amikor munkára távol volt hazulról, kisleánya lelkendezve szaladt érte, hogy menjen azonnal haza, mert két ur keresi, a kik beszélni akarnak vele.

Tauser utnak indult hazafelé, de már utközben találkozott egy fiatal emberrel, aki megszólította és megkérdezte, hogy ő-e *Tauser*. Az igenlő válasza a fiatal ember a honvédlaktanya felé vezette, ahol egy magas, fekete bajszú, uriasan öltözött ember várta. A fiatal ember képviselő urnak szólította az illetőt és *Tauser* csak később tudta meg, hogy *Achim* Andrásal beszél.

— Maga szegény ember — kezdte beszédét *Achim* — de rövid idő alatt gazdaggá tesztem.

— Mit kell tennem? — kérdezte *Tauser*.

— Nézze csak, én ezer koronát adok magának, ha eljön Békéscsabára és lelővi *Zsilinszky* Endrét.

Tauser szabadkozott, de az *Achim*-mal levő fiatal ember biztatta, hogy csak vállalja el a feladatot, mert úgy sem fogja megtudni senki a dolgot, mert arra nem is gondolnak, hogy székesfehérvári ember menjen Békéscsabára büntényt etkövetni. Megígérték azt is, hogy gondoskodnak róla, hogy a tett után észrevétlenül eltűnhessen *Csabáról*.

Tauser hosszas rábeszélés után elfogadta az ajánlatot, mire *Achim*-tól száz koronát kapott, hogy azon utazék Békéscsabára. *Tauser* készülődött is, de pár nap múlva meggondolta a dolgot és otthon maradt.

Két hét múlva azután levelet kapott *Achim*-tól, melyben felszólítja, hogy teljesítse a vállalt kötelezettséget, vagy pedig adja vissza a kölcsön adott pénzt, mert beperli zsarolásért. Ez a levél egész tegnapelőttig *Tauser* birtokában volt, ekkor azonban elküldötte *Zsilinszky* Endrénak.

Tauser a levelet válasz nélkül hagyta, azonban *Achim* többé nem írt neki. Amikor *Achim* erőszakos halála történt, *Tauser* nem mert jelentkezni, mert félt, hogy bajba kerül. Most azonban Horváth járásörmezt biztatására elmondotta a dolgot és bejelentette ezt a *Zsilinszky* fiuk védőjének, *Kenedy* Géza dr. országgyűlési képviselőnek is.

Az olasz-török háború

Róma, november 22.

A Stefani-ügynökség jelenti Tripoliszból: *Margit* anyakirályné születésnapját tegnap ünnepesen megülte az egész tábor.

Az ellenség, mint hirhozóink jelentik, sátrak, fegyverek és muníció visszahagyásával hat kilométerrel hátrább vonult. A hadvezetőség ma reggel beható szemlét tartott hadállásaik fölött.

Róma, november 22.

Tarenből jelentik, hogy ott az egész olasz hadi flotta össze van vonva és szenet, muníciót, valamint élelmiszereket vesz föl. Az arzenálban éjjel-nappal dolgoznak. A flotta minden percben készen áll.

Építkezés miatt
ügyvédi irodám
 ideiglenesen a Jenei-féle házba, (Megyeház-utca) helyeztem át.
 Dr. Nagy Sándor
 ügyvéd.

Egy jó magaviseletű
f i u azonnal felvétetik.
 Kezdő havi
 fizetése 12 korona.
 Utolsó évben havi fizetése 20 korona.
 Makói Független Ujság
 nyomdájában.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Nov. 23. Csütörtök. Római kath. Kelemen p. Gör. kath: November 10. Olimpia. — Nap két 7 óra 17 perckor, nyugszik 4 óra 15 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Változó, hűvös, szeles idő várható, helyenként csapadékkal. — Sürögnyomó: Változó, szeles, elvélve csapadék. Déli hőmérséklet: 13-4 fok Celsius.

— **A debreceni egyetem.** A tiszántúli református egyházkerület-holnap kezd meg több napra terjedő őszi közgyűlését. Az egyházkerület a debreceni egyetem ügyében érkezett szerződéstervezettel foglalkozik, amelynek kiegészítésül *Zichy* János gróf közoktatásügyi miniszter póleirától intézett *Dégenfeld* József gróf egyházkerületi főgondnokhoz. A leiratban a miniszter elosztja azt az aggodalmat, mintha a debreceni egyetemen a teológiai fakultás tanárai nem ugyanolyan fizetést kapnának, mint a többi tanárok, A miniszter kijelenti, hogy a teológiai tanárok fizetésének kiegészítéséhez megengedi az egyházkerület által tett alapítványok jövedelmének felhasználását.

— **A téglagyári intézői állás.** A képviselőtestület határozatából kifolyólag *Galambos* Ignác dr. polgármester meghirdette a pályázatot a megüresedett téglagyári intézői állásra. Ma erre az állásra *Kriszán* János adta be pályázatát.

— **Az izraelita egyházból.** Holnap, csütörtökön délután az izraelita egyházban két bizottság is tart ülést. Ugymint délután 3 órakor a képviselőtestület által kiküldött választási bizottság tart ülés *Dallos* Sándor dr. elnöklésével. E bizottság végleg megállapítja a december hó 10-én megtartandó hitközségi választásokhoz szükséges választók névjegyzékét. Ugyancsak holnap délután tart ülést *Löwinger* Miksa elnöklésével az adókiadó bizottság is és kivei a hitközség tagjaira az 1912. évi adókat.

— **Tordamegye átirata.** Torda város tanácsa és tisztikara *Zilahi* Sebess Andor polgármester indítványára elhatározta, hogy a belügyminiszterhez es a kereskedelmi miniszterhez memorandummal fordulnak, hogy rendeletileg intézkedjenek az iránt, hogy 1912. január 1-től kezdve a féláru vasúti menetjegy kedvezményében részesüljenek a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek és alkalmazottainak családtagjai is, továbbá a díjnokok, szolgák és az esen kedvezményből eddig kizárt tisztviselők, valamint nyugdíjasok is olyképpen, hogy a rendezett tanácsú városok alkalmazottai vasúti kedvezményének határa a törvényhatósági alkalmazottakéval teljesen azonosra terjesztessék ki. A memorandumot pártolás végett ma megküldötték Makóváros polgármesteri hivatalához is. Ez ügyben Makóváros tisztikara legközelebb értekezletet tart.

— **A cukorárak mérséklése.** A cukorkartel vezetősége hosszas tárgyalások után engedélyezte az áraknak hivatalos jegyzék szerint való mérséklését a cukrozott gyümölcs- és likörgyárosoknak. Azt hiszik, hogy ez az engedmény métermázsánként 2 koronát fog kitenni.

— **Harmadik osztály a gyorsvonatokon.** A Máv. igazgatósága már évek óta kísérletezik, hogy a gyorsvonatokon is járasson harmadosztályu kocsiakat. Ezeknek a kísérleteknek eredményeképpen elhatározta a Máv., hogy némely vonalakon, különösen ott, ahol a pályatest elég erős a hosszabb gyorsvonatok járatására s azokat a vonalakat, amelyeket leginkább használna az utazó közönség, felszerelik harmadik osztályu kocsikkal. *Beöthy* László kereskedelemügyi miniszter nyilatkozott is erről az újításról s kijelentette, hogy egy-egy gyorsvonatonál legközelebb bevezetik a harmadik osztályu kocsiakat.

— **Felfordult világ.** Mintha a nagy természet is megunta volna régi sablonos munkarendjét s újja akarná alakítani saját művét. Vagy talán haladni akar a természet is — a korral? Igazán felfordult világot élünk! Hétfőn este, november hó 20-án — dörgés, villámlás, sőt a Vásárhelyi-utcán, s a vágóhid körül mogoró nagyságu jég hullott mintegy 5-6 percig. A fák rügyeznek, sőt, a múlt héten még cseresznye virágot is láttunk. Mindez azt bizonyítja, hogy mint minden ugy a természet is halad! Hiszen évekkel ezelőtt november közepén már tél volt a javából s most igen gyakran egész nap nyári ruhában járunk kelünk az utcákon.

— **Az istállótrágya vasúti szállítása.** A kereskedelmi miniszter most kiadott rendelete szerint az istállótrágya küldemények, hogyha bár esomagolatlanul, de nedves állapotban adatnak fel, a magyar korona országainak területén a belforgalomban kocsiponyvával való befedés nélkül is szállíthatók. A száraz, almos trágyaküldeményeket ellenben, ha esomagolatlanul adatnak fel, a tűzveszély és az elszóródás veszélyének kivédése szempontjából ezután is ponyvával teljesen be kell fedni. A ponyvával való befedés azonban a száraz, almos trágyaküldeményeknél is elmaradhat, ha a vasúti kocsi csak a szekrény magasságáig rakatnak meg s a küldemények legalább 5 cm vastag föld- vagy homokréteggel borítottak.

— **Országos vásárok.** December 2. Apátfalva, 3 Füldeák, Kiskundorozsma, Nagyikinda, Soborsin, Varjas, 4 Baja, Fülöpszállás, 6 Borosbes, Faeset, Ujfalu, 7 Cséfa, 10 Csongrád, Dunapataj, Jászberény, Szerbcsanak, 12 Nagyvárad, 13 Óradna, Zimony, 15 Élesd.

— **Utánállók.** Az éjjel *Kurai* Sándor és *Sipos* Antal honvédi lakosok lakásaikra igyekeztek, midőn ismeretlen tettesek rájuk támadtak és mindkettőt jól elphalták. A sérült emberek felmentése folytán a rendőrség az ismeretlen tetteseket nyomozza.

— **Bosszuálló suhanc.** *Szell* János fiatal emberre egy nem régen tartott tanemulatságból kifolyólag igen megaragudtak cimborái, különösen pedig *Körösi* József, ki elhatározta, hogy bosszút áll *Szell* Jánoson. Eről ugyan *Szell* János maga is tudomást szerzett, de nem sokat törődött a dologgal. A haragtartó *Körösi* József azonban az este megleste a gyantulanul hazafelé ballagó *Szell* Jánost. Megtámadta és egy bottal agyba-főbe verte. A bosszuálló suhanc ellen az eljárás megindult.

— **Érdekes lopás.** Ma délelőtt az Uri-utcán *Dojcsák* József iparos javíttatta a megromlott levélgyűjtő szekrényt. A munka alatt ismeretlen tettes ellopta a szekrénynek fogas alját, melynek segítségével valamennyi levélgyűjtő szekrény kinyílik. Az illető úgy látszik, hogy a mások leveleit akarja olvasni ezért a rendőrség széleskörű nyomozást indított az ismeretlen tettes kézrekerítésére.

— **Gazdátlan járlat.** Makóváros rendőrkapitányi hivatalánál egy darab gazdátlan járlatot őriznek, melyet az igazolt tulajdonos a hivatalos órák alatt vehet át.

— **Anyakönyvi hírek.** Elhaltak: Igaz József 74 éves, Nagy István 29 éves, Gera Erzsébet 4 éves, Szilágyi Sámuel 78 éves korában.

— **Amit nem szeret senki.** Mi lehet az, amit senki sem szeret? mi volna más mint az adófizetés. Pedig nem az adó súlyos, amit az adópénztárba fizetünk százszor, ezerszer súlyosabb az a szörnyűséges nagy adó, amivel külföldnek adózunk, a különféle iparcikkéért. Oka pedig a nagyfokú hátramaradottság amellyel hazánk a külföldi országok mögött messzire elmaradt. Csodálatos gépszörnyetgek osztják külföldön az ezerféle árucikket. A természet erejének bámulatos kihasználása tette lehetővé az ipar oly nagyfokú fejlettségét külföldön az Uránia színház valóban kulturminiciót teljesít, midőn ma este gyönyörű előadás keretében megismert bennünket a külföldi iparával és kereskedelmével. Nyolc gyönyörű mozgókép eleveníti meg előttünk a természet erejének bámulatra-méltó kihasználását. A *Niagara zuhatag istenien csodás látványa* és a zuhatag erejének kihasználása elsőrangú látványosság lesz. Általában az egész előadás elsőrangú élvezetes tanulmány lesz mindazoknak, akik végignézik s ebből is megtanulják mit kell tenni a magyar ipar megteremtéséért.

x Naponta friss „Baksör“ kapható Érdeky József Barsay-utcai vendéglőjében.

Tömeges széngázmérgezés.

Tizenöt leány életveszedelemben.

Ma kora hajnalban, négy óraker túrelmetlenül hívták Budapestén a mentőket a Gizella-ut 38. szám alatti Nalle-féle cementgyárba.

— Azonnal jöjjenek kérem, mert tizenöt leány hever a gyárban eszméletlen kívül. Talán már meg is haltak. Széngázmérgezésről van szó.

A mentők azonnal két kocsin vonultak ki a szerencsétlenség színhelyére. A gyár egyik melléképületében, ahol a munkásleányok laktak, két egymásbanyiló szobában csakugyan tizenöt leányt találtak ágyukon mozdulatlanul. A két szoba közös ajtaja nyitva volt, a szobákat fűtő közös kályhából pedig még mindig dőlt a széngáz. A mentők azonnal hozzáfogtak a tizenöt leány életre térítéséhez. Kivitték őket a szabadba és itt mesterséges lélegzettel sikerült is egymásután tizenegyet eszméletre téríteniök. A többi négy leány azonban csak hosszas fáradozással volt megmenthető az életnek. A széngáz azonban beteggá tette őket, úgy hogy kórházba kellett őket szállítani. A négy leány közül a 18 éves *Szepi Annát* a Rókus-, a 18 éves *Kelemen Marit*, a 17 éves *Fodor Agnest* és a 19 éves *Molnár Marit* a Szent István-kórházba szállították. Állapotuk súlyos, de nem veszélyes, úgy hogy még ma délután el is hagyhatják a kórházat.

Az életveszedelem maguk a leányok okozták azzal, hogy tüfűtötték a kályhát és lezárták a szeleldőajtót.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: **Ő maga.** (99)

X.

Borzasztó istenítélet.

Lassankint lecsillapodtak és józanabban kezdtek gondolkodni. Megnyugtattam őket, hogy míg én a táborban maradok, addig semmi esetre sem kell félniök az óriás főnök további látogatásától. Ezzel a biztosítással aztán megváltam tőlük s Yambával együtt eltávoztam.

A benszülött vendégszeretet törvénye határozottam megtiltja, hogy bárki is érintkezék a lányokkal az én ott időzéseim alatt.

Ezért lelkemben megnyugodva egyenesen a mocsár felé tartottam, mely mint tudtam, pár mértföldnyire esett a tábortól. Itt ezen a vadon és festői helyen Yamba segítségével számos kakadut, tuzokot és más vadszárnyast ejtettem el, melyeket hamarosan megnyuztam, mert én és a nőm egy kissé szabóskodni akartunk, hogy további összejöveleimet a lányokkal kevésbé zavarba ejtökké tegyem.

A madárbőröket átadtam Yambának és ő az ő csont-tüvel és kengurubőrökből font cernájával csakhamar egy pár rendkívül furcsa, de nagyon is használható öltönyt állított össze belőlük.

Miket rögtön elvittünk a szerencsétlen leányoknak, kik reszketek a hidegtől és az elhanyagoltságtól. Én legott beláttam legnagyobb szenvedésöknek az okát.

A saját ruhájuk nyilván elveszett vagy megsemmisült és a benszülött nők féltékenykedve rájok a figyelemért, melyben a főnök őket részesítette, kevés, vagy éppen semmi enivalót nem adtak nekik. Sőt a féltékeny nők még arra sem tanították ki a betolakodókat, hogy kenjék be testüket azzal a különös fajta agyaggal, mely hathatós védelmet nyújt a nap égető leve, az éjjelt szél áruló hidege s a rovarok kínos támadásai ellen.

Az nap este csak annyi felvilágosítást tudtam a lányoktól nyerni, hogy hajótörést szenvedtek s foglyok a feketék közt már negyedfél hónap óta.

Az idősebb lány elmondta továbbá, hogy teljesen megfosytották őket minden szabadságuktól, meert ismételve öngyilkosság által akartak véget vetni leirhatatlan szenvedéseiknek.

Az öltönyök, melyeket a leányoknak csináltunk, rendkívül sajtáságosak voltak. Minden méret nélkül készülve egyszerű zsák alaknak voltak, nyílásokkal a karok és a nyak számára, később aztán a legostobább módon öszeszugorodtak.

XI.

A leányok rémes története.

Közelebbi találkozásunk alkalmával, hála a Yamba gondoskodásának, mind a két leány sokkal jobban nézett ki, mint mikor először láttam őket és ekkor természetes kíváncsiságtól égve s rendkívül óhajtván megtudni valamit a külvilágról, kértem őket, beszéljék le a történetüket.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Gabona árak:

Buza:	21 - 21.40 „
Kukorica:	16 - 16.40 „
Árpa:	17 - 17.20 „
Zab:	18 - „

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vörshagyma:	13 - 14 K.
Foghagyma:	18 - 19 „
Petrezselyem:	15 - 16 „
Sárgarépa:	7 - 8 „
Dughagyma:	36 - 37 „

A hagyma árak 100 kilónként értendők.

Makói Uránia-színház.

Nem adózunk!

Szenzációs ujdonság!

A mogófényképek csodái!!!

Gyönyörű képek.

Budapesten 300 szor adták zsufolt házak előtt.

Okvetlen nézze meg!

Csak ma este, egyetlen egyszer látható Makón.

Helyárak: I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, III. hely 30 fillér. Karzati ülőhely 50 fillér, Karzati állóhely 20 fillér. Gyermek az I. és II. helyen a helyárak felét fizetik. 134

Az igazgatóság.

Értesítés!

Naponta friss, eredeti

kőbányai

gyári töltésű

MALÁTA-SÖR

kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

Erzsébet

gőzfürdő

23-án és 24-én kazán-tisztítás miatt zárva.

Tisztelettel

Májér Károly.

Valódi, tiszta kék-szilva

pálinka

teljesen szeszmentes 1 frt. literje Iritz Sámuel özv. cégnél.

Szép elsőrendű zöld

here-széna

kapható

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Táncitanítási felhivas.

Alulírott van szerencsém az igen tisztelt szülők és gyámok, b. tudomására adni, hogy folyó évi november hó 28-án a téli idényre a táncitanítást megkezdem. Tanítani fogom úgy a régi, mint a legújabb táncokat. S hogy tanítványaim ezeket teljesen elsajátíthassák, a tanítást határidőhöz nem kötöm, addig járhatnak hozzám tanítványaim, míg minden táncot a legkitünőbbben el nem sajátítottak.

Miután pedig én e városban már évtizedek óta működöm a nagyérdemű közönség legnagyobb meglepődése és legteljesebb elismerése mellett ez elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy táncintézetemben az illem és rend legpontosabb betartása mellett folyik a tanítás s így minden szülő bátram rám bízhatja gyermekét. Tanítom a táncokon kívül az illem a társaságban levő viselkedés szabályait s a csinos testtartást.

Felkérem tehát az igen tisztelt szülőket és a gyámokat, hogy gyermekeiket minél előbb beiratni sziveskedjenek. Iratkozni mindenkor lehet lakásomon (Gróf Vay-utca 250 szám) hol most is esténként állandóan folyik a tanítás.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve maradtam tisztelettel

101 Schwartz Miksa
okl. táncitanító.

Üzleti kiszolgálásra felvétetik

két leány

Iritz Sámuel özveggy cégnél.

Az „ÓRANGYAL“
disztemetkezési vállalat

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy temetkezéseket, temetésekhez való gyászczikkeket a legegyszerűbbtől a legnyesebbig — a mai modern kor és ízlés szerinti kiállításban — a legszolidabb árban eszközöl. Ravatalozásért és gyászkocsiért külön díjj nem számíttatik. Tölgyfa keresztök és fejják a legolcsóbb árban szereshetők be nálam. A névfelirat arany és ezüstözéséért külön díjat nem számítok fel.

B. pártfogást kérve: 161 özv. Gyurik Lajosné,
Keny ér-piac. (Tőkey-házban.)

Lapkihordó-fiúk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Különleges pálinka-árjegyzék.
 5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 frt. 50 kr.,
 10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 frt.
 Valódi ó-törköly pálinka literje frt. 20 kr.
Iritz Sámuel özv. cégnél
 Valódisáqért szavatosságot vállal a cég.

Kifőzött törkölymag
 soványdisznó és apró jószág-
 nak való állandóan kapható
Iritz Sámuel özv. cégnél.

NŐI FELÖLTÖK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Legujabb őszi- és téli ujdonságokban;
 színes angol áruból, posztóból, bársonyból és selyem-piüssből
 a Bébé- és leányköpenyek, felöltő különlegességek.
 Mértékszerű rendelekések elsőrangú munkásokkal saját
 műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!
 Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és
 fűzővédő, paplan lepedő!

Csecesmő kelengyék.
 Keresztelő párnák,
 fejkötők és himzet
 piqe paplanok.
 Női blúzok a legizlé-
 sebb kivitelben.

(141) Szőrmeárak,
 boák, muffok a legegyszerűbbtől a
 legfinomabb kivitelig.
 Legujabb divatu

női- és leánykalapok!
 Posztó, biber, selyem, bársony- és
 gyászkalapok állandóan raktáron.
 Diszítések és alakítások
 a legujabb divat szerint.

Pártos E. és Tsa Makó. Főtér, (az
 Otthonkávéház mellett)

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel
 ellátva rendkívül jutányos árak mellett.
 Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék áren-
 gedmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan besza-
 bályozva jótállás mellett. Régi nagy tört aranyat a leg-
 magasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem.
 Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben.
 Midőn biztositom a n. é. közönséget a legszolidabb
 kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész (20)

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

Értesítés!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű helybeli
 és vidéki uriközönséget, hogy az őszi és téli áruim megérkeztek.

**Legfinomabb angol-, skot- és honi gyárt-
 mányok nagy választékban.**

Ujjonnan s modernnül berendezett szabó-műtermemben, ahol
 csakis legujabb divat szerint és legjutányosabb árak mellett
 készülnek, u. m.:

szalon-, utcai- és sport öltönyök, felöltők, télikabátok, stb. stb.

Az uri közönség becses pártfogását kérve, — kiváló tisztelettel

Ifj. ANTAL JÓZSEF 9

Makó, Dessewffy-tér 13. sz., (Makói Ujság bérpalotájában).

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

KÖNYVNYOMDA.

Készülnek :

- Rovatos iverk,
- Számlák,
- Zárszámadások,
- Üzleti kártyák,
- Árjegyzékek,
- Kereskedelmi nyomtatványok,
- Névjegyek,
- Szóró-cédulák,
- Falragaszok.

Telefon-szám: 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja
 az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen
 megfelelően villanyerőre berendezett műintéze-
 tét, mely a modern technika vívmányai sze-
 rint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig
 mindennemű nyomtatványokat.

Magyar gyártmányu papiros-raktár!

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Készülnek :

- Irodalmi művek,
- Folyóiratok,
- Hirlapok,
- Doktori értekezések,
- Iskolai értesítők,
- Körlevelek,
- Meghívók,
- Táncrendek,
- Levélfek.

Telefon-szám: 124.

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetéseket.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.